

w nieprzejeźnym antagonizmie do Niemiec. Antagonizm ten tkwi w samej naturze rzeczy i byłoby rzeczą niewytłumaczalną, gdyby obecnie Rosja i Polska nie doszły do porozumienia. Doprowadzenie tego porozumienia do skutku jest wielką osobistą zasługą gen. Sikorskiego. Podstawę porozumienia tworzy przekreślenie w art. pierwszym umowy układów między Niemcami a Rosją w sprawie zmian terytorialnych w stanie posiadania państwa polskiego. Układy te były od początku ze stanowiska prawa międzynarodowego nieważne i rząd sowiecki, wyraźnie obecnie to stwierdza. W wymiarze nowo rząd polski stwierdza to samo rząd angielski. Postanowienia te przedstawiają doniosłe i trwałe znaczenie. Artykuł drugi układu przewiduje trwałą współpracę obu państw i wymianę ambasadorów. Artykuł trzeci /?/ /przeszkody/ w odbiorze/, przewiduje wzajemne zapewnienie pomocy i poparcia w walce z Niemcami hitlerowskimi. Artykuł ten używa określenia "Niemcy hitlerowskie", które również figuruje w analogicznych układach o wzajemnej pomocy, zawartych przez Polskę z Anglią i Czechosłowacją. Określenie to jest stosowane stałe przez Rosję w odróżnieniu od przyjętego ogólnie określenia "Niemcy Niemieckie", przyjętego powszechnie w stosunkach międzynarodowych. Nie jest to jednak różnica istotna, gdyż w dzisiejszych stosunkach oba te określenia pokrywają się. Artykuł cztery układu przewiduje stworzenie armii polskiej. Ma on nieco odmienne brzmienie od analogicznego postanowienia, figurującego w układzie rosyjsko-czeskim, a to z uwagi na odmienne rozmiary przedsięwzięcia. Podczas gdy układ z Czechosłowacją mówi tylko o jednostce wojskowej, to układ z Polską wspomina wyraźnie o armii polskiej. Dowódca armii będzie mianowany przez rząd polski w porozumieniu z rządem sowieckim. Armia polska będzie podlegała naczelnemu dowództwu sowieckiemu, ale tylko pod względem operacyjnym, przy czym w dowództwie sowieckim będzie zasiadał przedstawiciel armii polskiej. Protokół dodatkowy do układu zapewni amnestję wszystkim polskim jeńcom wojennym, jak również politycznym, oraz zesłańcom, jak tylko zostanie dokonana między obu rządami wymiana ambasadorów.